

OBSAH

I. UVEDENÍ A ZPŮSOB VÝKLADU STUDIJNÍ LÁTKY	5
II. VYMEZOVÁNÍ A VÝVOJ DÍLČÍCH VĚD. SYSTÉMOVÉ PARADIGMA.	7
II.1. Vědecké poznávání a věda	7
II.2. Dílčí vědy a jejich vymezování	9
II.3. Význam vymezování dílčích věd	11
II.4. Obecné tendence vývoje vědeckého poznání	12
II.5. Systémové paradigma a synergetika	15
II.5.1. Podstata systémového přístupu	15
II.5.2. Základní pojmy systémové teorie	19
II.5.3. Základní typy systémových vazeb a synergetika	22
III. VÝVOJ POJETÍ OBJEKTU A ASPEKTU GEOGRAFIE	25
III.1. První období: Celá planeta Země	25
III.2. Druhé období: Plocha "aquaterrálního" povrchu planety Země	26
III.3. Třetí období: Jednotlivé sféry povrchové vrstvy planety Země	28
III.4. Čtvrté období: Jednotlivé krajiny planety Země	29
III.5. Páté období: Geografická (resp. krajinná) sféra planety Země	31
III.6. Schematické vyjádření dosavadního vývoje pojetí objektu a aspektu geografie	32
IV. SOUČASNÝ OBJEKT GEOGRAFIE	34
IV.1. Vymezení objektu geografie	34
IV.1.1. Pojmy "sféra" a "geosféra"	34
IV.1.2. Základní geosféry planety Země	36
IV.1.3. Vedlejší geosféry planety Země	41
IV.1.4. Objekt geografie = komplexní geografická sféra průniku genetických geosfér	42
IV.1.5. Geografický proces a hranice geografické sféry	47
IV.1.6. Definice geografické sféry	49
IV.1.7. Vznik názvu "geografická sféra"	51
IV.1.8. Geografický prostor a geografické prostředí	51
IV.2. Problém vztahu geografické a krajinné sféry	53
IV.3. Členění objektu geografie	59
IV.3.1. Totální dimenze	61
IV.3.2. Globální dimenze	61
IV.3.3. Genetická dimenze	61
IV.3.4. Územní dimenze	65
IV.3.5. Další dimenze. Problém prostorově nejmenší jednotky geografického výzkumu.	79
IV.3.6. Dílčí objekty v geografické sféře	84
IV.4. Problém vnějšího a vnitřního okolí geografické sféry	87
IV.5. Definice současného objektu geografie	89
V. SOUČASNÝ GEOGRAFICKÝ ASPEKT	90
V.1. Dosavadní a nastupující aspekt geografie	90
V.2. Specifičnost geografických zákonitostí	92
V.3. Definice současného aspektu geografie a její cíle	93
VI. CHARAKTER GEOGRAFIE A JEJÍ POSTAVENÍ V SYSTÉMU VĚD	94
VI.1. Specifičnost geografie a její zařazení v systému věd	94
VI.1.1. Klasifikace věd dle charakteru jejich objektu a aspektu	94
VI.1.2. Geografie jako věda komplexně se zabývající konkrétním objektem	96
VI.2. Členění geografie na dílčí disciplíny	97
VI.2.1. Faktory ovlivňující vývoj členění geografie	97
VI.2.2. Vliv charakteru objektu a aspektu geografie na vývoj jejího členění	97
VI.2.3. Současné členění geografie	100
VI.3. Interdisciplinarita a kooperace geografie s jinými vědami	105

VII. GEOGRAFICKÁ METODOLOGIE	107
VII.1. Geografické přístupy	107
VII.2. Metodologie, metodiky a metody geografie	112
VII.3. Geografická argumentace v diskusích s jinými obory	114
VIII. DEFINICE GEOGRAFIE	116
IX. VÝZNAM GEOGRAFIE	118
IX.1. Praktický význam vymezení geografie a jejího místa v systému věd	118
IX.2. Význam geografie pro vědeckou sféru	120
IX.3. Význam geografie pro vzdělávací sféru	121
IX.4. Význam geografie pro praxi - potenciální a skutečný	122
X. GEOGRAFICKOST STUDIA	125
X.1. Držet se geografického objektu	125
X.2. Držet se geografického aspektu	127
X.3. Kombinace průniků různých objektů a aspektů	128
X.4. Základní typy geografických problémů u zkoušek a v písemných pracích	129
X.5. Znalost faktografie a schopnost jejího zobecnění	132
X.6. Geografičnost a počítač	134
XI. FORMY GEOGRAFICKÉHO STUDIA	135
XI.1. Změny organizace geografického vzdělávání	135
XI.2. Obecné předpoklady studia geografie	136
XI.3. Přijímací zkoušky	137
XI.4. Rozvržení studia	138
XI.5. Syllaby předmětů	141
XI.6. Základní formy výuky	142
XI.7. Další formy vzdělávání studentů	146
XI.8. Písemné práce studentů	148
XI.8.1. Základní druhy studentských písemných prací	148
XI.8.2. Výběr tématu seminární či závěrečné práce	151
XI.8.3. Základní kroky při věcném zpracování seminární či diplomové práce	152
XI.8.4. Osnova seminární či závěrečné práce	153
XI.9. Ověřování znalostí studentů	163
XII. OBECNÝ PŘÍSTUP K VYSOKOŠKOLSKÉMU STUDIU	167
XII.1. Samostatná organizace práce a žití	167
XII.2. Relativizace pravdy - samostatné hledání a poznávání	169
XII.3. Interaktivní vazby studujících s vyučujícími	172
XII.4. Souvztažnost hluboké specializace a široké rozlehlosti	175
XIII. ZÁVĚR	179
SEZNAM LITERATURY	180
PŘÍLOHY	181
1. Studijní program bakalářského a navazujícího magisterského studia zeměpisu	181
2. Syllabus předmětu "Úvod do studia geografie"	183
3. Příklad syllabu parciální geografické disciplíny	186
4. Příklad syllabu regionální geografické disciplíny	191